

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Magyarországon: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Külföldön: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés iránt lehetőleg gyorsan sziveskedjenek intézkedni, hogy a lap szétküldése fönnakadást ne szenvedjen.

TOLLHEGYEN.

— szeptember 29.

(Rossz lelkiismeret.) Furesán fogják fel Bécsben a magyar nemzeti mozgalmakat. Nem lehetnek katonai engedmények, nem lehet önálló vámterület, nem lehet az ország önállóságának érvényesülni a külföld előtt. Mert — mondják ők — az önállóság kivívása után a magyarok tüstént a perszonál uniót követelik, végül pedig detronizálnák a dinasztíát. Ebben a felfogásban Bécsi erényén, az ostobaságon kívül különösen a rossz lelkiismeret nyilatkozik meg. Valjon juthat eszébe egy nemzetnek bármilyen önönválás és detronizáció, ha elégedett, ha jól kormányozzák, ha jogait, alkotmányát tiszteletben tartják, ha érzi a vele szövetséges ország méltányosságát, uralkodójának szeretetét. Ez esetben esetlenség lenne válni, elszakadni és nem törekednének erre legforrongóbb természetű vezérei sem. A midőn pedig Bécs folyton attól tart, hogy Magyarországot elveszíti, erre a félelemre a lelkiismeretének forduló szava vezet, mivel maga tudja legjobban, hogy Magyarországnak oka van az elégedetlenségre, a háborgásra és a különválásra. Hátha jobban boldogulna új helyzetek között? Tessék boldoggá tenni Magyarországot, még pedig a szerint, a mint ezen szabad nép értelmezi a boldogságot, akkor aztán egyszerre mindenkorra elhallgatnak Magyarországon a panaszok, Bécsben pedig elcsittulnak a rossz lelkiismeret szemrehányó beszédei!

*

(Redakcióban.) Szerkesztő: Pikulányi ur, mért írja Ön Szentpétervárt állandóan Pétervárnak, holott nem így, hanem amugy hívják?

Munkatárs: A „szent” et azért hagyom el, mert én liberális vagyok!

Szerkesztő: Ugy? Hát akkor Ön „Szentés” városát sem nevezheti a maga nevében, hanem „Szent” elhagyásával írja egyszerűen „Es”-nek!

*

(Kommün) A budapesti hazátlanok egész a párisi kommün szerint kezelik már Budapestet. Garázdálkodnak, terrorizálnak, a lámpavasat pedig tisztességes embereknek ajánlgatják: fel Kommunista Jakobokányisták, a

lámpavas az Önök méltó helye, mert az a gáz mellett elbirja azt is, a ki gaz! Egy vessző hítja az egész, de azt majd megkapják utólag a hátukra!

Alkotmány-párt.

— Irta: báró Sztojánovics György. —

— szeptember 29.

A szombati audencia után kialakult politikai helyzet kell, hogy rövidesen megteremtse azt az egyetlen nagy pártot, amelyen belül leomlanak a mai pártok válaszfalai. Kell, hogy az alkotmány sáncain találkozzanak mindazok, akik szemben az alkotmányt támadókkal, a védelem munkájából hazafias kötelességérzettel ki akarják venni a saját részüket. Hogy pedig minél sikeresebben, minél összetartóbb, minél erősebb tömörséggel munkálkodhassunk, kell, hogy most a vezérő szempontra, minden municiózusabb kérdés mellett, minden hazafias pártot szíjjelválasztó elvi kérdés mellett: — az alkotmányosság visszavívása, biztosítása legyen. Azokat az elvi kérdéseket, amelyek legszebb és legtokéletesebb nemzeti vágyaink gyorsabb vagy idősebb kivitele körül teremtettek nálunk magyar és magyar pártok között a válaszfalakat, ma, amikor többé nem e vágyak mikénti kiviteléről van szó, hanem arról, hogy alkotmányos állami életünk rendjét segítsünk újra megteremteni, el kell tennünk, félre kell tolnunk arra az időre, amikor ezekről ismét beszélhetünk. Ma csak egyről lehet szó: Ki sorakozik az alkotmány védelmére és ki nem?!

Meg kell tehát alakítani azt a — mondjuk — alkotmány-pártot, a melyen belül sorakoznia kell minden olyan hazafinak, akik a törvény alapján állva sorakozni akarnak a nemzet vezérkarának zászlaja alá. És meg kell alakítani, szankcionálni kell ezt a pártot olyan programmal, amely tekintet nélkül a 48-as és 67-es doktrinákra és azoknak kereteire, a 48 és 67 óta is létesített összes törvények és törvénymagyarázatok figyelembevételével tömör, egységes pártot és programot szegez szembe az abszolutizmussal. Ennek a pártnak vezéreit, — vezérkarában szerepelne Kossuth, Andrássy, Apponyi, Bánffy, Zichy és Szivák, mint azok vezére, akik újabban közeledtek a nemzet közérzéséhez, — egységes pártprogram keretén, tehát tömörebben, az összetartozandóságnak szankcionált erejével kö-

vethetné mindenki, azok is, akik eddig bizonyos régi, avult pártbékókban nyögnek, azok is, akik csak épen azért nem forrhattak teljesen össze a nagy egészszel, mert a pártok versenye vidéken is, a központban is megnehezítette ezt.

Mert, ismétlem, az alkotmány jutott veszedelembé. az abszolutizmus ellen kell védekezni, állást foglalni, szervezkedni. Az országnak ilyen helyzetben nem lehet a pártok kaméleon-szerűségében tarkálni. Itt ilyenkor csak két párt lehet. Egy, amelyik szemben áll a nyílt abszolutizmussal és egy, amelyik melléje áll. Tertium non datur. Az az, hogy lehetséges, hogy ilyen forró politikai légkörben kialakulhatna, az új alakulás mellett is, egy radikális szecesszió. Ez azonban az alkotmány-párt hazafias, nemzeti törekvéseit csak előbbre vihetné, mert — menetekkel — volna Bécs szemében, jelezvén, hogy hová vezethetne a Gesamtmonarchie fanatikusaik további intrikája.

Az alkotmány-párt programjának irányzata volna nagy vonásokban: 1. A katonai kérdések. 2. A külügyi paritás, ezzel kapcsolatosan a címer- és zászlókérdés. Továbbá: a szükséges közgazdasági, közigazgatási és szociális kérdések. Ez utóbbiakat, intenciói szerint, természetesen csak akkor valósíthatná meg, ha közjogi programja győzött, ha tudniillik a párt kormányra jut.

Ilyen alapon az alkotmány-párt szervezkedése a vidéken minél előbb megindítandó volna, hogy a vezérek tanácsa, ily egységes pártkereten belül, vezetésének komolyságával: a népet meggondolatlan lépésektől visszatartva, ha tíz esztendőn át is küzdenünk kell, szilárd egységben, biztos uton haladhasson az így feltétlenül elérhető dalmi zászlóhoz...

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szept. 29.

Az érdeklődést gróf Csáky Albin királyi meghívása foglalja el. Az az egy bizonyos, hogy vele udvariasabban fognak az udvarnál bánni, mint az egyesült ellenzék vezéreivel.

(Gróf Csáky Albin kihallgatása.)

Csáky Albin gróf kihallgatása holnap történik. A főrendiház elnöke ma reggel Mindszentről egyenesen Bécsbe utazott. Bu-

Debrecen, Széchenyi-utca 42.

Gőzmosóda

Telefon 323.

Gyűjtő-kocsi.

dapestre nem is jön s intézkedett, hogy iteni palotájából is Bécsbe küldjék uti podgyészt.

Politikai körökben azt hiszik, hogy Csáky Albin grófnak a király nem szánt cselekvő szerepet, hanem csak megbeszélő jellege van az ő kihallgatásának. Ellenzéki körökben a kihallgatástól nem várnak kedvező eredményt, mert Csáky Grófot Tisza leghivebb emberei egyikének ösmerik.

(Az október 3-iki értekezlet.)

Az ellenzéki pártok okt. 3-án tartandó együttes értekezletéről néhány lap azt írta, hogy az újjáalakításban tartják meg a mi értekezletünk szerint foglalkoztak ugyan ezzel a tervvel, de aztán annál maradtak, hogy a függetlenségi párt nagy tanácskozó termében tartják meg.

(A Ház elnapolása.)

Politikai körökben most a következő hírek forognak közzé:

A király, ha Csáky Albin gróffal sem mire sem menne, Fejérváry Géza bárót nevezné ki s a miniszterelnök reaktiválná kabinetjét, amelyben Károlyi György is helyet foglalna. (1) Ebben az esetben a Házat október 10-én a hivatalos lapban közzéteendő királyi kéziratral napolnák el.

Ez a kombináció nagyon is magán viseli a lehetetlenség bélyegét és éppen csak kuriozumképen iktattuk ide.

Báró Fejérváry Géza miniszterelnök külföldben ma Budapestre érkezett.

*

Éjjeli távirataink jelentik a következőket:

(Fejérváry itthon.)

Báró Fejérváry Géza magyar miniszterelnök ma délben Bécsből Budapestre érkezett. Délután minisztertanács volt.

(A szabadelpvüpart ülése.)

A szabadelpvüpart hétfőn ülést tart. Azt mondják, hogy az értekezleten néhányan erős kritikában részesítik a

kormány eljárását s a többségi vezérek fogadtatása alkalmával történeteket. — Újabb kilépésektől félnek, Tisza gróf beszélni fog a párt bomlásának megakadályozása végett.

(Fejérváry újból kabinetet alakít.)

Késő éjjel jelenti tudósítónk, hogy politikai körökben nagy szenzációról szóló hírek szállonganak. A hírek szerint a király Fejérváry Gézát újból megbizta a kabinetalakítással. Ezt látszik igazolni az, hogy ma este minisztertanács volt, amelyen — a kiszivárgott hírek szerint az új kabinet programját állapították meg.

A nemzeti ellenállás erősbitése.

Hajduvármegye közgyűlése.

Kristóffy — nem számít.

— szeptember 29.

(Saját tudósítónktól.) Hajdu vármegye székházának nagyterme ma ismét a lángoló hazaszeretet megnyilatkozásának volt színhelye. A vármegye törvényhatósági bizottsága tartotta meg rendes havi ülését, amikor is kimondta, hogy Kristóffy törvénytelen rendeletére rá se hederit, hanem igenis érvényesíti azt az akaratát, melyet alkotmányvédő határozatában kifejezett. A megsemmisítő rendelet nem számít s Hajduvármegye ujoncot nem ad, adót nem fogad el.

A vármegye közgyűlésén Domahidy Elemér főispán elnökölt. A nagyteremben a törvényhatósági bizottság tagjai nagy számmal jelentek meg. Nagy volt az érdeklődés különben is, mert az őszi közgyűlésen mint rendszeren most is igen fontos vármegyei ügyek kerültek tárgyalásra.

A tárgysorozat 165 számból állott. A főbb ügyeket még a délelőtt folyamán intézte el a közgyűlés, délután már csak a kisebb dolgok kerültek előadásra, a melyeket

csaknem vita nélkül fogadott el a törv. bizottság.

A közgyűlésről részletes tudósításunk a következő:

(A közgyűlés megnyitása.)

Domahidy Elemér főispán pont 9 órakor nyitotta meg a közgyűlést. Rövid megnyitójában hivatkozott a súlyos politikai helyzetre és kérte a megyebizottsági tagokat, hogy szenvedélyektől menten, higgadtan tárgyalják a tárgysorozat pontjait. Azon hő óhaját adta kifejezés, vajha a magyarok istene eloszlatná a nemzet egére tornyosult felhőket. (Éljenzés.)

Az alispáni jelentés felolvasása után, a melyet tudomásul vettek, Tallián Béla és Berzevics Albert bukott miniszterek bucsu-iratait levéltárba tették. Ezután a darabont-kormány beköszöntőjét, báró Fejérváry Géza intő szövegét szó nélkül az irattárba utalták.

(Ragaszkodás a határozathoz.)

Veszprémi Zoltán főjegyző felolvasta ezután a vármegye határozatát újból megsemmisítő rendeletet, majd az állandó választmány hazafias javaslatát, amelyet gyakorlati szakított meg a helyeslés. A megdönthetetlen érvekkel vértezett javaslat érdemben az, hogy a darabont belügyvivő megsemmisítő határozata törvénytelen, tehát Hajduvármegye ragaszkodik a nemzeti ellenállást kimondó határozatához.

(Az új ellenállás.)

Az állandó választmány javaslatát egyhangulag elfogadták.

A határozat az elején elmondta, hogy a belügyminiszter jogtalanul alkalmazta a megsemmisítésre nézve rendelkezésre álló törvényeket s miután a belügyminiszter a felterjesztéstől számított 40 nap alatt nem nyilatkozott, a vármegye a határozatot jóváhagyottnak tekintette.

A hazafias határozat később így folytatódik:

Mindezen okoknál fogva figyelemmel arra is, hogy a folyó hó 23-án végbement eseményekből fájdalommal kellett tapasztalni

Iduskának.

(G . . . barátom naplójából.)

Szemed sugára szemembe szökött,
Valami a lelkembe költözött;
Valami egyszerre fogva tartott . . .
S a szívemben oltár lett az arczod!

Titkos is a boldogság utja,
Hogyan születik, azt ki se tudja;
Talán nem is születik, csak terem . . .
Mint a harmat a rózsalevelel!

Zivuska Andor.

Színpad és ethika.

II.

Plato, ki az ideális társadalmat megálmodta és annak feltételeit munkáiban körvonalozta volt — Sokratessal, a pozitív világ bölcsészével együtt károsnak vélte a színi előadásokat az ifjúságra nézve, mert a színpad batás az illúzió alapszik, ez pedig végökában nem más, mint megtévesztés, csalás. Megtévesztése, megcsalása önmagunknak, midőn jelen nem levő helyzeteket és környezetet képzelünk magunk elé s bármily tudós is legyen az előadás által előidézett lelki gerjedelem — az nem lehet nemes — mert áltatáson alapul, már pedig a tiszta művészetben megnyilatkozó örök igazság ályet nem tűr maga mellett.

Ez volt nézete Platonak és Sokratesnek. Igaz, hogy nem sokat hederítettek rájuk kortársaik, a mint hogy máskülönbben sem valának véleményeik az akkori világnézetekkel párhuzamosak.

De ma már megokosodtunk s ha más ért nem, már a kegyelet révén is mérvadó művészi tekintetekben Plato tanításai.

Hanem azért köztünk is bizony éhenhalna a derék idealista, mert megokosodásunk csak annál messzebbre távolított el az athéni bölcs elveitől.

Furesa is lenne ma igazat adni neki! A mai színpad modern termékei vajjon kibékihethetnek az ő szigorú elveit, a ki Aischylos, Sophokles, Euripides drámáit is károsnak vélte az ifjúság fogékony lelkére nézve!

Pedig a mai társadalmi élet rugói, a mai ember, a mai affektusok azonosak az akkoriakkal; az antik mesterek szereplése óta lefolyt három évezredet az angol nagymester hézagot nem hagyólag hidalja át és bizonyos localis s politikai szempontoktól eltekintve a görög tragoedia ma is mintaképe a drámairodalomnak.

Tessék elolvasni Elekrát, Alkestist vagy a csónka Prometheus-trológiát. Csupán levegője más, de oly közvetlenül ábrázolja az emberi szenvedelmet és indulatot, oly fascináló erővel ragadja meg kedélyünket, a mi nővel a modern írók csak a tűzbeba menő anyagisággal tudnak hatni.

Es az emberi szellem eme örökkincseivel szemben az akkori bölcsészek mégis állást foglaltak, mert szerintük, a hallgató hozzá-

szokik az álcázott, képzeletbeli világhoz és jogot ad a hazugságnak arra, hogy az illúzió kedves köntösében fekközze a kedélyéhez.

Ezt a túlzott aggodást a mai kultur-ember megmosolyogja.

Ámde ne felejtsük el, hogy a művészi nevelés akkori és jelenlegi viszonyai közt óriási a különbség. A görög polgár el lehetett a színház nélkül, mert széperzékének, művészi ismereteinek fejlesztését a magán-és közélet minden mozzanata biztosította. — Nemzeti ünnepei egyértelműek valának a szellemi vetekedés ünnepeivel, költőivel, íróival a piacon, a nyilvános felolvasásokon ismerkedett meg; társalgása a logika és retorika szakadatlan gyakorlása vala; az istentisztelet egyuttal a képzőművészet kultusát is magában foglalta, — zenét pedig a családi összejeveleteken tanult, míg a higitott bort tartalmazó serleg mellett a költészet talált helyet.

Neki nem kellett a színházba járnia.

De a mai embernek lelki szükséglete a színház, hol kedélyének rugalmasságát, a köznapi élet gondjainak feledését s az érdekekért hőmpölygő külvilágból való menekülést keres.

Mi reá vagyunk szorulva az illúzió világára; jól esik magunkat egy idealisabb világba, tisztultabb légkörbe beleképzelni, a hol a szórakozás leple alatt a különben ritkán látott Szépnek és Igaznak tanításait is szívesen fogadjuk.

Nagyon elhibázott dolog, ha kényszerült

pályázat érkezett be az állásra, melyet a választás megejtésével Ambrus Ferenc odaváló eddigi segéd jegyzővel töltötték be.

x LETZTER JÓZSEF fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Fiszta utca 44. dr. Ujjalussy-báz. Állandó fényképkijelöltés a műterem kapubejáratánál levő irodákban.

x Iskolai növendékek részére a legelőnyösebb bevásárlási forrás u. m. Legújabb vászon fedelű füzetek, valódi E. O. Richter-féle és magyar gyártmányú körzők, rajzpapír és rajztömbök, vonalozók, rajztáblák, dörzsgummi, tubus és gombfésztékek, valódi kínai téscok, iskola táskák, legjobb zseb írón, tollnyelek, tojkések, legjobb minőségben és feltűnő ocsó árakban. Iskola könyvek bekötése: egész vászonba névbe nyomással darabonként 40 fillér, félvászonba papirkötésbe 20 fillér. Pongrácz Géza papíráru gyári raktárában. Debrecen, Piac u. 7. Bika szálloda mellett.

x Használja a híres Hajdusági pedrót. Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferenc gyógyszerésznél Debrecen, Kossuth-utca Arany-egyszarvagyógyszertár.

Az Arany Bika kávéházban zártan este cigányzene.

Vér a szőlőben.

Gyilkossági kísérlet

Egy asszony merénylete

— szeptember 29.

(Saját tudósítónktól.) Vakmerő gyilkossági kísérlet történt tegnap este egy Debrecen határában levő szőlőtelepen. Kötelesség teljesítésének, megbízatásában való eljárásának esaknem áldozatul esett egy cselédember. A merényletet egy indulatos, fékevesztett asszony követte el, aki határtalan dühében töltött fegyverrel tart ellene misem vétő embertársának élete ellen.

Tudósításunk az esetről a következő:

(Az előzmények.)

A gyilkos lelkű náber Debreceni János helybeli nagyiparos Pál János nevű vincellérnek felesége, született Tuzó Juhánna. Debreceni Jenőnek az izraelita temető mellett nagyobb darab földbirtoka van, melynek egy része szőlővel van beültetve. Pál János vincellér már régebbi óta szolgálatában áll. Ő van megbízva a szőlő gondozásával és felügyeletével. Szorgalmas munkászerető ember volt mindig, szerzett is egy kis vagyont. Ott a közelben vett is valami földtagot és arra most épít házat magának. Épen ezért az utóbbi időben a saját dolgai anynyira elfoglalták, hogy egy kissé elhanyagolta a szőlőjével járó napi teendőit.

A gazdájának, akinek figyelme kiterjedt erre a körülményre feltűnt a dolog és mint hogy különösen most a leszűretelés közben levő szőlőt nem lehet felügyelet és minden vigyázat nélkül hagyni többször kiküldte a kocsisát, hogy tartson ott szemlét és gyakoroljon elővigyázatot.

(Az asszony támad.)

Tegnap este is ilyen megbízatásban járt kint Szőke Ferenc kocsis, ki miután a drótkerítéssel körülvett szőlőterületet rendes szokása szerint körülvizsgálta, hazafelé indult. Előbb azonban gazdája utasítása szerint bezárta a szőlőbejáratát elzáró ezuttal nyitva levő kaput. Mialatt ezt végezte, érkezett oda Pál János vincellér felesége, aki rettenetesen felháborodott a kapu bezárása miatt. Előbb csak rosszalását fejezte ki a fölött, de atöbb mind mérgesebb lett és durván sértegette, gyalázó szavakkal illette a kötelességét teljesítő kocsis, aki viszont erőyes hangon

kelt ki az asszony támadása ellen. Ugyannyira, hogy a kocsis ös gyalázkodásból heves ös szertűzés fejlődött közöttük, mely a végéskig felizgatta a dühöngő vincellérné.

(Nesze gazember)

Fékevesztett haragjában odakiáltott a jelenetnél jelen levő leányához, hogy hozza elő lakásukból férjének fegyverét. A kocsis nem tulajdonította reá nézve veszedelmesnek az asszony ama fenyegetését, hogy lelövi és azért nyugodtan hazatért, magára hagyva a még mindig veszekedő némbert.

Alig tett azonban néhány lépést, e szavakat hallotta: — Nesze gazember! A következő pillanatban a háta mögött lövés dördült el. Nyomban rá a füle mellett golyó süvített el. Amint ijedségében villámgyorsan visszafordult maga előtt látta kezében füstölő fegyverrel a vincellérné, aki másodsor is rá akarta sütni a fegyvert. Mielőtt azonban azt megtehetette volna a kocsis észrohant és kiesavarta azt kezéből. Az eset megtörténte után Szőke Ferenc kocsis egyenesen a csendőrségre ment, feljelentette a merénylő nőt és mint bűnjelét átszolgáltatta az asszonytól elvett puskát. A csendőrség erre nyomban intézkedett a veszedelmes nő letartóztatása iránt, akit még tegnap bekísérték az ügyészség fogházába.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR.

Szombat, szept. 30. „Faust“, opera.

Cukorkák.

— szept. 29.

Egy helyi drámaíró, a kinek már több darabját többé kevésbé zajos sikerrel adták elő a „masztikszos“ muzsacsarnokban, elvesztette a napokban zsebkönyvecskéjét. Ebben a noteszben, melyet a véletlen folytán a becsületes megtaláló hozzánk hozott, közöljük a következő feljegyzéseket:

— Legneveltségesebb a férfi a nő szemében, ha kértel kezd, a mikor parancsol hatna.

Egy színész felesége megszökésekor így sohajt fel a kollégája:

— Ah, ennek az embernek mindenben olyan veszett szerencséje van!

— Sok színésznő, olyan kincs, a melyhez másodkézből jutnak.

Egy színházi habitué így monologizált tegnap este az Erényutjai előadásakor:

— A leghosszabb szerelmes levélnél is többet mond egy rövid tekintet.

Jön a hónap elseje. A pénztárban „Egyik sir, a másik nevet“ című darabot adnak elő. Sir a direktor, a ki fizet, nevet a színész, a kit fizetnek.

A színlapon szereplő nevek egyrésze a magyar kimondás szerint, a másik francián van kiírva. Hauridő Korzevill mellett ott van Fuinard és Grippadiu. Grausó vezeték neve magyarosan, a keresztneve — Jean — ellenben francián van kiírva. Nem lehetne a színlapírást irástudó emberre bízni?

Egy látcsöves ur.

* **Kornevillei harangok.** A vizzeneköltés egyik legnagyobb alkotása került színre tegnap este: a Kornevillei harangok, melyet fel-fel ujtának egyszer-másszor a vidéki társulatok, de a legtöbbször igen kevés szerencsével. Makó Lajos énekes gárdája is előadta az operettet szintén nagyon kis szerencsével, míg Zilahy Gyula társulata hasonlíthatatlanul jobb esemlében hozta színre azt tegnap este. Föthy Frida Serpolette szerepében nagyon kedves, bájos volt

s úgy játékokban mint énekben egyike volt a legjobb Serpoletteének, a kiket Debrecenben láttunk. Különösen sok művészettel adta elő harmadik felvonásbeli dalát (Én vagyok a Serpolette) Békefi hatalmas lírai tenorja pompásan csengett s már belépőjével meghódította a közönséget. Játékban meg épen magasan felemelkedik a vidéki tanoristák átlagán. Határozottan nagy nyereség az énekes előadásokra nézve. Művészi alakítás volt Polgár Gáspár apója s finoman kedves Pozsonyi Lenke Lucien-je. A bíró szerepében kacagató mókáival Szabó állandó derűtségben tartotta a közönséget. Árkossy róli aki született művész ember most nem nyilatkozhatunk, mert a betegágyból parancsolta ki kötelessége. Huber pompásan vezényelte a zenekart és a karokat.

Ubul.

* **Katinka grófnő.** Az első operette premierre holnap vasárnap lesz, a mikor is Faragó és Hívós zajos sikerű operettje a Katinka grófnő kerül színre Zilahyné asszonnyal és Föthy Fridával a főszerepekben.

* **Faust.** Hosszas előkészületek után ma este kerül színre Gounod híres dalműve Faust, melyben Békefi Lajos a társulat tenoristája mutatkozik be a közönségnek. Mefistót Polgár Sándor énekl, Margarétát Zilahyné, Valentint Vajda Dezső. Ezen élvezetes előadást mindenesetre számosan fogják meghallgatni azok közül kik a klasszikus zene iránt érdeklődnek.

TÁVIRATOK.

József főherceg Máramarosban.

Budapest, szeptember 19. Máramaros-szigetről jelentik, hogy József főherceg és Augustia főhercegné ez idő szerint Máramarosban időznek, a hol a legjobb idő kedvez a tejedelmi vadászatoknak. A főhercegekkel Libits főudvarmester és egy vadász van és az erdőgazgatóság még Czékus híres medvevadászt is kirendelte a főhercegtől tartózkodása idejére. A főhercegi pár a lászloréti híres vadászkastélyban lakik. A főherceg egy hetet szándékozik itt tölteni.

A bécsi Reichsrath ülése.

Budapest, szeptember 29. Bécsből jelentik: Az osztrák birodalmi gyűlés mai ülésén a magyar ügyeket tárgyalták. Ez alatt heves jelenetek folytak le. Schumacher (szociálista) azval vádolta a kormányt, hogy Gautsch miniszterelnöknek az általános titkos választói jog miatt történt közbelépése buktatta el Kristóffy. A karzaton levő szociálisták nagy lármája miatt az elnök kúrtította a karzatot.

Ugron Gábor elítélték.

Budapest, szept. 29. Székelyudvarhelyről táviratozzák, hogy az odaváló kir. törvényszék több napi tárgyalás után ma mondott ítéletet Ugron Gábor bűnügyében. A törvényszék Ugront vétkes bukás vétségében bűnösnek mondta ki s ezért 5 havi fogházra átváltoztatandó 3000 kor. pénzbüntetésre ítélte. A törvényszék ezenkívül 10,500 kor. költségben is elmarasztalta. A többi vádlottat felmentették.

A német nagykövet tiltakozása.

Budapest, szeptember 29. Bécsből jelentik: a Neue Freie Presse illetékes helyről nyert értesítés alapján helyreigazítólag kijelenti, hogy a német nagykövet a monarchia belső ügyeibe és nevezetesen a vezényleti nyelvbe

semmi alakban sem avatkozott be és ebben az ügyben soha sem fogadta ő felsége a nagykövetet.

Oroszországi zavarok.

Budapest, szeptember 29. Kievből jelentik: Az éjjel egy szociáldemokrata gyűlés alkalmával összeütközés volt a rendőrséggel. Négy ember súlyosan, 12 könnyen megsebesült, köztük egy rendőrtiszt is. Negyven embert letartóztattak.

Budapesti gabonabörzsede.

(Déli zárlat.)

Budapest, szept. 29.

Buzakínálat mérsékelt, vételkedv cselesly. Bágyadt irányzat mellett 15.000 métermázsa került torzalomba változatlan áron. Egyébb gabonanemek nyugodtak. Idő: szép.

Buza októberre	15.74—76.
" áprilisra	16.52—54.
Rozs októberre	12.96—98.
" áprilisra	13.56—58.
Zab októberre	12.46—50.
" áprilisra	12.88—90.
Tengeri szeptemberre	13.20—22.
Ropce augusztusra	24.50—70.

Törvényszék.

Agyonlőtte feleségét.

— Esküdszéki főtárgyalás. —

— szept. 29.

(Saját tudósítónktól.) Egy paraszt tragédia szomorú története elevenedett meg tegnap az esküdszéki főtárgyaláson. Hitvesgyilkossággal vádolt férj állott a földi igazság szolgáltatás itélőszéke előtt. Egészen fiatal ember még, aki kegyetlenül kioltotta neje életét. Mucza János egykilakos ez a ki fiatal feleségét, Czinege Johannát kitérítől különválasztott, mert nem akart visszajárni hozzá, agyonlőtte.

Az eset még a múlt év május havában történt. Alig három hónap múlva házasságuk után. A boldogság be sem költözhetett családi tűzhelyükbe. De ha létezett volna is kiűzte volna azt onnan a férj, aki a legválogatott rossz tulajdonságokat hordja magában. Izgága, durva veszekedő természetű, iszákos ember volt s mellette az igazi poklot szenvedte végig a szerencsétlen fiatal asszony.

Mindezt persze nem lehetett feltételezni sem róla mikor a katonaságtól haza szabadulva kérőül jelentkezett. Ugy tudta színlelni a jámbor embert, mintha ha a megtestesült jószág maga lett volna.

Furesa története van különben ennek a leánykérésnek. Mintha csak az égből potyázt volna a fiatal legény Czinege Mátyás erdőkérülő tisztes hajlékába. Egy kora hajnalban történt, hogy beállított és megkérte a leányt a szülőktől. A jó öreg Czinegék ugyancsak bámultak a jövevényen, de még jobban a kérésén, mert hát sohasem látták. Azt se tudták hogy ki apja lelke. Hanem azért, hogy olyan szemrevaló ember volt, meg aztán a leánynak is nagyon megtetszett, hát nem is sokat tanakodtak felette, beleegyeztek a házasságba.

A fiatal férj mindjárt a házassága első heteiben olyan garázda életet kezdett, hogy az egész helység megbotránkozott rajta. A feleségével rosszul bánt. Ütötte verte és folytonosan torzalkodott vele. Az asszony szerette az urát és egy ideig tűrte ember-telen bánásmódját. Titkolta szenvedését még a szülei előtt is.

De mikor aztán nem bírta tovább kitartani mellette, szabadulni igyekezett a gyötrelmekről és visszamenekült a szülői házköz. Egy kis ideig magára hagyatva élt Mucza János, de csakhamar visszaédesgette magához az asszonyt. Régi életmódjával azonban csak nem tudott szakítani és a felesége ismét otthagya. Három hónapi házasságát alatt háromszor ment el tőle az asszony. Negyedszer már nem tért vissza hozzá. Hiába kérlette, nem használt az semmit. — Pedig megpróbált mindent. Csak hogy az apósa is résen volt és hallani sem akart a dolgról többet.

Mikor aztán látta, hogy minden kísérlete hiábavaló elhatározta, hogy elpusztítja a feleségét. Ezt a szándékát hangoztatta is mindenki előtt és állandóan forgópisztolyt hordott magánál. Előbb azonban még egyszer megpróbálta rábírní feleségét, hogy férjen vissza hozzá. Sokáig járt utána, míg egyszer kint a mezőn alkalom kínálkozott arra, hogy egyedül beszélhetett vele. Nagy fogadkozással sikerült is az asszonyt megbékíteni és együtt indultak a mezőről haza. Az uton azonban a menyecske meggondolta a dolgot. Ez a férjét dühbe hozta. Előre kigondolt terve szerint előkapta zsebéből revolverét és lelőtte az asszonyt. Azután maga ellen fordította a fegyvert és nyakán könnyebb sebesülést ejtett. A szerencsétlen fiatal asszony sebesülése halálos volt. Néhány napi kínlás után kiszenvedett. A gyilkos férj ellen az ügyészség nyomában megindította az eljárást. Ezt az ügyet kezdte tegnap tárgyalni az esküdszéki bíróság.

A főtárgyaláson, melyen dr. Szücs Miklós törvényszéki elnök elnökölt, szavazó bírák voltak: Oláh Miklós és Tatay Ferenc. A vádhatóságot Szabó Bertalan ügyész, a védelmet dr. Csath Sándor képviselte.

A vádlott kihallgatásakor azzal védekezett, hogy szerette feleségét és mert az nem akart visszatérni hozzá nagyon elkeseredett. Az apósa és az anyósa azonban ellene vallanak és igen terhelő adatokkal bizonyítják állításainak ellenkezőjét. A tanúk kihallgatására csak holnap kerül a sor.

Szerkesztői-posta.

St. B. A kis színházi apróságot Ön alaposan félreértette. Egyáltalában nem elknezzük, hogy a piszkos erkölestánban fogantatott darabokat piros színlapokon hirdetik. Igaz, hogy az ilyesmin kapó közönség ilyenkor csak annál inkább megtölti a nézőteret, gondos családapák és anyák azonban idejekorán intézkedhetnek az iránt, hogy kit vigyenek ily alkalommal a színházba, kit pedig nem.

Z. A. Kivánsága szerint történt.

„Itt élned halnod kell!”

— Regény. —

Írta: Inotay Béla. 12.

I.

A vár és a kunyhó.

Milica elmélázva hallgatta az egyszerű, jó lélek nem épen mindennap ismétlődő regényét s csak abban kételkedett, hogy vajjon a Serénk báróné fölfogása is egyeznék e Dornándiéval? Azt Zsófi néni nem tudhatta, hogy a volt huszárkapitány viharos multja után zivánta meg ezt a nyugodt szelcséndet s hogy a szép kis árva parasztlánynyal való házassága milyen szörnyű bosszu, milyen huszáros visszavágás, milyen megvető válasz lehetett egy általunk nem ismert, nem is sejtett, de bizonyára ott, a háttérben leselkedő elegáns, gunyos, márvány-szépség sértő visszautasítására!

Mily jó az Isten, hogy olyankor is boldogit, a mikor a bosszu, a gyűlölet művére törekszünk!

A tiszta szív vallomása, meggyőződésből fakadó beszéde folyt a barátságos, vén hárs alatt, mialatt elza és Béla ott lépkédtek a büszke topolyfák mentén.

— Ismered a mi házunk legendáját, jó Elza?

— Hallottam róla, Béla pajtás. De... — De hát mit törődünk mi, ugyebár, a porló ősök legendájával, mikor a magunk regénye forog kérdésben? Ezt akarod mondani. Pedig nincs igazad!

— Már mint nekem?

— Mindjárt kiténik a legendából. A ház nyngoti sarokterme a családi kápolna.

— Tudom a Tizián Madonnájának szép másolata az oltárkép.

— Kár, hogy nem látogatsz el hozzánk gyakrabban.

— Az anyám miatt, tudod nem érzi magát jól nálatok. A báróné nem találja eléggé stilszerűnek.

— Ugy van. Én jobban illek a ti házatokba, mint ti a mienkbe. Van a kápolnának egy kis ablaka. Ehhez fűződik a legenda. Egy őscím féltékeny volt a neje s a kétségbeesésbe üldözte féltékenységevel.

— Alaptalanul, így bizonyítják a családi iratok.

— Aladár bátyád úgy magyarázná, hogy csupán az asszonyság tudott írni, a férfi nem s ezért nem maradtak fenn az ő gyanuját igazoló iratok.

— Ne tréfálg, Elza Komoly dolgot beszéltek el. Egy ízben roppant indulatában a férj törrel támadott a szegény asszonyra. A már megsebzett nőt tovább üzte a teremben, míg végre a kápolnába jutottak. A férj még egyszer felé sujtott, de a szegény asszony a kápolna ablakpárkányára lépett s a mélybe ugrott, a hol ki is szenvedett. Az ablakpárkány fehér márványán ott maradt a szerencsétlen véres lábnyoma s valahányszor ártatlan szívek szenvednek a Serénkének kastélyában, hűgő orgonahang sir föl a teremben s vérnyomok látszanak a fehér márványon.

(Folyt. köv.)

Városi Színház.

Bérlet 6. szám (C)

Debrecen, szombat, 1905. évi szeptember hó 30-án:

FAUST.

Opera 5 felvonásban.

S Z E M É L Y E K :

Faust doktor — — — Békefi Lajos,
Mephisztó — — — Polgár Sándor.
Margaretha — — — Zilahyné Vilma.
Valentin, ennek bátyja — Vajda Dezső.
Mártha, öreg dajka — Radó Anna.
Siebel — — — Fóti Frida.
Wagner — — — Kiss József.
Egy koldus — — — Gazdácska Lajos.

Nyilt-té.

szilárd és félyékeny
Targy-fel Szappan
Glycerin a bőrt fehérré
és gyöngéddé teszi.
Mindenütt kapható.
Glycerin szappan
Ugy felnőtteknél, mint gyermekeknek a leggyöngébb korban a legkitűnőbb tisztító szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár Schandlbauer, Frühwald, Breus Károly Guztáv, Schandlbauer stb. . . álltal legjobb eredménnyelhasznált.

a nemzetnek, hogy a hatalom részéről legkisebb szándék sem tanúsított az iránt, hogy megsértett alkotmányunk helyreállítását, sőt ellenkezőleg a magyar nemzet méltóságán a nemzet képviselőinek minden további tárgyalást megakasztó fogadásával a legnagyobb sérelem ejtetett és a nemzet képviselői elé a korona által adott programmal oly politikai irányt akar a leendő magyar miniszteriumra és az országgyűlésre utalni, ami Magyarország függetlenségét, alkotmányos szabadságát és törvényhozási s belkormányzati önállóságát is súlyosan érintette, törvényhatóságunknak még szilárdabban kell ragaszkodni törvényekben biztosított alkotmányos jogaihoz, s ennél fogva utalva előző határozataiban kifejezett álláspontjához Kristóffy József belügyminiszternek 1905. szeptember 1-én 76303—II. a. 1905. sz. a. kelt ama leiratát, amelyben törvényhatósági bizottságunknak fent hivatolt 186—1905. kgy. sz. határozatának elölemlített rendelkezéseit megsemmisíteni kívánja, valamint folyó hó 13-án 94318—II. a. 1905. sz. a. kelt ama leiratot, amelylyel az alispán felterjesztésének felfüggetteléssel megsemmisítő rendelkezését fenntartani kívánja, törvényhatósági bizottságunk tudomásul nem veszi, azokat joghatálylyal bírónak nem tekint, hanem a már többször idézett és törvényesség szempontjából meg nem támadható határozatát továbbra is változatlanul érvényben tartva azoknak végrehajtását tisztviselőinek, ezek közt a városok polgármestereinek, s a községi előljáróknak újabban is meghagyva, az ahhoz leendő alkalmazkodást a megyei tisztviselőknél és a községi előljáróknál köteleességévé teszi s ezen határozatát a megye hivatalos lapjában közzéírja.

Végül ezen határozatban foglalt okok alapján az országgyűlési képviselőházhoz a nérelmes belügyminiszteri rendeletekben foglalt törvénytörvénysértés orvoslása végett bizottsági közgyűlésünkből az 1886. XXI. t. c. 19. §. alapján felterjesztés intézteik.

(Az 1906. évi költségvetés.)

Több apróbb községi ügy tárgyalása

után elfogadták a megye háztartás, alapjának 1906. évre szóló költségelirányzatát.

Nagyobb vita indult meg a felett, hogy melyik takarékpénztárban helyezték el az árva pénzeket és nyugdíjalapot. Az árva pénzeket a debreceni első takarékpénztárnál javasolták elhelyezni, ellenben a 200.000 koronát tevő nyugdíjalapnak a megyei takarékpénztárakban való elhelyezésére tettek indítványt. Hosszabb vita után, amelyben résztvettek Kovács Gyula, dr. Brassay Károly, Rásó Gyula alispán, U. Szabó Lajos, elhatározták, hogy megbízzák az alispánt, hogy tárgyaljon a megyei pénztárakkal. Ezután megejtették a névszerinti szavazást és elhatározták, hogy a gyámpénztár készpénzkészletét és a nyugdíjalapot az 1906. évben a debreceni első takarékpénztárban helyezik el.

Az esküdtek kiválasztását eszközölő bizottságba bizalmi férfiakul Lévai Márton hajduböszörményi, Farkas Pál hajdudorogi, Csapó István földesi és dr. Popper Mór debreceni bizottsági tagok választottak meg.

Ezután a községek apróbb ügyeiben hoztak határozatokat. Az állandó választmány javaslatait vita nélkül fogadják el. A közgyűlés a délutáni órákban véget ért.

Egyház és iskola.

A főiskolai szénior beiktatása. Minden évben más más széniora van a főiskolának, akit a negyedéves teológusok közül szoktak választani az ifjak. A szénior rendezi azután a diákság hivatalos ügyeit, mint amilyen például a legációk ügye stb. külön széniori hivatalban. Mikor az ifjuság ezt megválasztja, az akadémiai rektor iktatja be egy ünnepélyes gyűlésen. Valamikor, mikor a diákélet igazán diákélet volt, nagy ceremóniával történt ez a beiktatás, mely alkalommal a megválasztott szénior tógát öltött és megtartotta értekezését. Ferenczy Gyula dr. akadémiai igazgató új életet akar önteni a diák ifjuságba, visszaakarja varázsolni a régi hagyományos szokást és a ma délelőtti széniorbeiktatásnál a régi módot követi. Papp László

lesz az ez évi szénior. A beiktatása nyilvános lesz és a főiskola disztermében tartatik meg 10 órakor.

Törvényhatósági élet.

A város papírszállítása. Debrecen város legutóbbi közgyűlésén tudvalevően a városnál szükséges papír szállítást Hegedűs és Sándor debreceni cégre bízták. Ezt a határozatot a belügyminiszter egy tegnap érkezett feliratával jóváhagyta.

NAPI HIREK.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

Előfizetési felhívást nyitunk a „Szabadság” jövő október decemberi évnegyedére.

A „Szabadság”-ot tizenennyeg napon át — a hétfői számok kivételével — ingyen küldjük szét. Ezen számok elfogadása nem jár semmi kötelezettséggel.

Minden hónapban ingyenes **Jegyzék naptárt** bocsátunk minden előfizetőnk rendelkezésére.

Előfizetési feltételeink a régiak: **Évnyegyedre 3 k., vidékre 5 k.**

Ajánljuk lapunkat a n. é. közönség pártfogásába.

Debrecen, 1905. szeptember 29.

A „SZABADSÁG” kiadóhivatala
(Csapó-utca 9. szám.)

Napról-napra.

— szeptember 29.

„Rokkant uram, rokkant uram . . .”

„Mi bajod van édes fiam?”

„Piros vér foly a mentérem . . .”

„A lekonyult orrom vére . . .”

Megy a rokkant s hét ügyvivő

A vád után börtönbe jő . . .

„Rokkant uram, rokkant uram . . .”

„Retiráljunk, édes fiam!”

helyzetünkben a színpadon nem találunk rást, mint mesterséges folytatását az odahagyni remélt külső világnak.

Nagyon helytelen dolog ez, de még szomorubb, hogy ebbe a közönség bele tud törődni, azt meg tudja szokni.

Hamar szembentalálom magammal azon ellenvetési, hogy az egész napon át dolgai után futkosó ember bizony mulatni, szóra kozni akar este és elesigázott szellemével semmi kedve sincs bölcselmi és erkölcsi axiómákkal foglalkozni.

Miathogy ezt az ellenvetést a színházba járó közönség legnagyobb része magáévá teszi, nem merem alaptalannak mondani, de igaz gyanút még sem fogadhatom el.

A darab etikája alatt nem a morális cenzurát értem, hanem a kifejezés messzebb hatását s az abban rejlő célszót, irányt és a bevételek értékét.

Kétségtelen, hogy míg a világ fennáll ottak és ottak irni jó és rossz darabokat. De az már igazán magyarázatra szorul, hogy ha van elegendő jó darab, miért kell akkor a rosszat elének találni.

A ki a könyvtárba lép, joga van a sílány műveket érintetlenül hagynia s olyan választ, a mi jó. A színházbanmenő nem választ, mert azt a darabot kell bevennie, a mit a műsor megállapított.

Mily egyszerű lenne, a műsört úgy szerkeszteni meg, a hogyan azt a színművészet magas céljai megkövetelik.

Miért nem történhetik meg ez? Cen-

pán két felelet lehetséges, t. i. hogy vagy a cassa vagy a közönség kívánja másként.

Ha üzleti érdekek állnak előtérben, akkor elhallgatok, mert ezzel szemben az érvelésnek nincs hatása. De ha a közönség állítólagos várakozása lenne a takaró, úgy új kérdés merül fel, nevezetesen az, hogy tett-e ily irányban kijelentést a publikum s ha tett: birta-e az összközönség illetékes felhatalmazását?

Az igaz, hogy hallgatással, negatív módon is lehet nyilatkozni, mint például a Baba multkor előadásán, midőn az összes első emeleti páholyok üresek maradtak. — Maradjunk a példánál ennél a példánál. Kutattuk az elmaradás okát, de eredménytelenül. Kutatni pedig érdekünkben állott, mert a közönségnek az elmaradásban meg nyilvánvaló magatartásából a színház vezetősége jogosan azt értelmezheti, hogy neki nem kell a jó darab.

Nem az a baj, hogy egyes estén kevesebb taps hangzik el, hanem az, hogy az előadókat elkedvetleníteni törekvéseiknek közböcs mellőzése s végre is a műsor megfelelő kialakításával előzi meg a megaláztatás megismétlődését.

Ez pedig komoly veszedelem, a mi kihat a messze jövőre is.

A társadalmi élet nívouját ma már nem mérik a szappan fogyasztásának mérvéről, hanem a városok középületeiről és a színház programjáról olvassa azt le az idegen. E tekintetben a művészi szempontoktól el is vobatkozhatunk, mert nyilvánvaló, hogy egy

jó darab közepes előadásából is több erkölcsi előnye van a közönségnek, mint a selejtes darabok legkiválóbb előadásából. — Másrészt az is kétségtelen, hogy a tartalmas művekkel csekélyebb művészi tehetséggel is mélyebb hatást lehet elérni. Ha tehát színészeink a jó műből sem tudnának kellő eredményt kimutatni, úgy végeredményül a rossz műsor révén rossz darabokat fogunk kepi rossz előadásban.

Ilyformán érthetővé lesz a műsor kedvezőtlen kialakulása, a minő az a multban volt. Hogy a jövőben minő lesz, azt persze ismét a közönség magatartása irányítja.

Ments Isten, hogy csupa fehér darabokat kívánjunk. Végre is a Szentírás elég jóhírű könyv, de a pentateuchot mégsem azért szoktuk eredeti szövegében olvasgatni, hogy gyönyörködjünk ama részletekben, melyek a kis bibliában abból ki vannak hagyva!

Viszont azonban megszegyenítő valamely közönség szellemi igényeire nézve, ha fel lehet arról tétélezni, hogy sekélyen járó, semmit mondó és tartalmatlan darabokkal lehet kielégíteni, melyben legfeljebb a szem és fül talál némi érzéki foglalkoztatást, de a színházlátogatás igazi célját: a hangulatgerjesztését, az egyéni és művészi kritika érzékének felébresztését s ennek kapcsán a kedély nemesítését nem hozza magával.

Dramár János

Elköltöztek a madarak.

— szept. 29.

— Lehül a virág — eliramlik az élet — így mondja ezt gyönyörű költeményében az elköltöző madarak nagy énekese: Petőfi Sándor.

A madarak távozása is csak a múlt időt jelenti, melynek gondolatánál érző szívünk összerendez.

Mindig rövidebbek lesznek a napok, hűvösödik a levegő, a fák lozabjai sárgulnak és hullanak.

Egyre-egyre hullanak.

Erdő, mező kezd ismét veszteni szépségéből s a hol ezelőtt vidám élet volt, most ott néma csend honol.

Menjünk csak az erdő mélyébe, mily megható az erdő néma csendje, ott az élet már haldoklik.

Vajon mi okozza mindezt? Erdő, mező szárnyas lakosságának nagy része már elköltözött, nincs madárdalolás; a vadgalamb nem bug, a gólya nem kelepel, mind elköltöztek téli szállásukra, messzi délvidékre, a hol nincs hó és fagy.

Sajátságos, hogy a költöző madarak milyen hamar megérzik, hogy közeledik a tél.

A bölcs természet olyan ösztönt adott nekik, hogy idején utra kelnek, hogy ne érje őket itt a tél és hideg.

Még ha a hideget kibírnák is, az éh ségtől sorra kellene pusztulniok.

Féreg, bogár, légy mind elbujik a téli fagy elől, megtermő növény nincs: fa, bokor kopasz meredez, sehol semmi harapni való. Nem tehetnek tehát okosabbat, mint hogy levándorolnak oda, a hol inség, halál nem fenyeget.

Érdekes, hogy melyik madár hová költözik, mert nem egy felé vonulnak mind. Némely kisebb vándor madár, kivált a gyöngyös kis énekes, csak Európa déli országába költözik. Mások átrepülnek a tengeren Ázsiába, Afrikába. A fecske és a gólya mennek a legmesszebb vidékre; repülésük oly gyors, hogy semmiféle hajó, vagy gőzkocsi nem versenyezhetne velök.

Vannak madarak, melyek párjokkal indulnak utra, mások ismét nagy társaságban: így a daru, gólya, fecske.

Legérdekesebb a fecskék utrakelése. Napokig láthatói valamely rét felett őket nagyszámmal repkedni, mert most itt gyűlekeznek. Nem indulnak el azonnal az első gyűlés után, megvárják, míg a környék összes fecskéi együtt vannak.

Aztán egyszerre csak nincs fecske a környéken, mind elutaztak.

Minél tovább halad dél felé a vándor sereg, mind jobban növekszik, új meg új csapatok érkezenek, aztán együtt repülnek tovább. Pihenőket rendszeren a tenger mellett tartanak, ilyenkor néha nagyon véres csaták folynak le köztük. Ragadozó keselyűk, sasok és egyéb rabló madarak megtámadják a fáradt vándorokat, de például a gólyák nem hagyják magokat, csapatostul szállnak szembe a rablókkal és legtöbbször el is üzik őket.

Megpihenvén, fölkerelkedik a vándor madár sereg és neki indul, hogy átrepüljön a tengeren. Száz meg száz kilométernyire kell pihenés nélkül repülniök s a melyik beléfárad, az veszve van, beleesik a tenger hullámaiba.

Mikor megérkeznek végre a száraz földre, oly helyet keresnek magoknak, hol kellemeesen éhetnek.

De bár mily jól érzik is ott magokat, mindig csak vissza vágyanak hozzánk, itt vannak igazában otthon, itt raknak fészket, itt költik ki fiókáikat.

Csodás ösztönök megsugja nekik, mikor nálunk a tavasz közeledik.

Visszatérnek, mi pedig üdvözljük régi kedves ismerőseinket. +

— **Egyetemi ifjak gyűlése.** A budapesti tudomány- és műegyetem hallgatói tegnap gyűléseztek az egyetem dísztermébe. Láng Lajos rektorhoz küldöttséget menesztettek, melyben neki az ifjuság köszönetét tolmácsolták liberális eljárásáért s az egyetemen levő szociális hallgatók kitiltását kívánták tőle. A rektor azt válaszolta, hogy csupán azon szociális ifjak ellen indít eljárást, a kiknek bűnösségét konkrét tények bizonyítják. Az egyetemi ifjak végül bizottságot alakítottak, a melynek célja a tegnapi elotti botrányban részes szociális egyetemi ifjak kinyomozása.

— **Debrecen a vezérbizottság.** Márton Imre a debreceni függetlenségi párt elnöke a szombati közgyűlésre, ma a következő indítványt terjesztette be a polgármesterhez: Mondja ki a közgyűlés, hogy Debrecen szab. kir. város közgyűlése Kossuth Ferenc, gróf Andrássy Gyula, gróf Apponyi Albert, báró Bánffy Dezső és gróf Zichy Aladár uraknak maguktartásáért és eljárásukért előismerést, köszönetet és bizalmat szavaz. Erről Kossuth Ferencet, mint a vezérbizottság elnökét értesíti.

— **Hol van Baneth?** Jelentették tegnap, hogy a Zeysig ügyben eljáró vizsgálóbíró Baneth Sándornak Bonyhádon való tartózkodásáról értesítették. A vizsgálóbíró ma az ottani csendőrségtől azt a távirati választ kapja, hogy nem Baneth van Bonyhádon, hanem az öccse. A Zeysig ügy hírhedt cinkosa Párisban éli világát.

— **Az ónodi országgyűlés kétszázados évfordulója.** Közeledik az ónodi országgyűlés kétszázados évfordulója. 1707 május 31 től június 22 ig tartott a nevezetes ónodi országgyűlés, a melynek kétszázados emlékét Borsod vármegye nagyszabású ünnepségekkel akarja megülni. — Az ónodi vár romjai alatt ünnepet rendeznek, amelyre meghívják a közélet vezéreiből, az ónodi országgyűlés színhelyét emlékekkel jelölik meg s országos pályázat útján megfestetik az emlékező országgyűlés történelmi jelentőségű nagy jelenetét. Ezt a festményt a Borsod-Miskolci Múzeumban letétképpen elhelyezik.

— **Halálozás.** Jánosi Zoltánt, a debreceni ev. ref. egyház lángszavu lelkészét és kiváló költőt, súlyos csapás érte. Meghalt szeretett édes anyja, öz. Jánosi Mártonné urhölgy. Az általános nagy részvétet keltett eseményről a család a következő gyászjelentést adta ki: Szomorú szívvel tudatjuk, hogy édes anyánk, testvérünk és nagyanyánk öz. Jánosi Mártonné, szül. Kopócsy Irma f. hó 28 án este 6 órakor, életének 66-ik, özvegyének 19 ik évében, négy évi állandó gyengélkedés után hirtelen elhunyt, csöndesen jobblétre szenderült. Temetése f. hó 30 án d. u. 3 órakor lesz, Egyháztér 19-ik sz. alatt levő lakásunkon tartandó rövid szertartás után. Hamvait a Kossuth utcai temetőbe visszük. Testvére: Kopócsy Endre feleségével és családjával. Gyermekai: Jánosi Zoltán és felesége Váróczy Róza, Jánosi Béla. Unokái: Jánosi Róza, Ida, Anna és Zoltán. Jánosi Irma és Béla. A temetést Dankó M. tem. int. rendezi.

— **Sérelem egy tanári állás körül.** Harmath Gergely volt debreceni főreáliskolai tanár elhunytával megüresedett állásra a miniszter új tanárt nevezett ki. Márk Endre

a kinevezés körül sérelmet lát, mert a miniszter a város megkérdezése nélkül eszközölte a kinevezést. Már pedig Debrecennek, tekintve, hogy évi 18 ezer koronával járul a főreáliskola költségeihez és a múltban telket és épületet adott, — föltétlen beleszólása van a kinevezésekbe. Mindezek miatt tegnap interpellációt terjesztett be Kovács József polgármesterhez.

— **Sorozni fognak.** A helybeli 39. hadkiegészítő parancsnoksághoz, a budapesti 4. hadtestparancsnokságtól, az illetékes 7. hadtest parancsnokság megkerülésével, rendelet érkezett, a mely szerint készülniök kell a sorozásra. A rendelet a m. kir. honvédelmi minisztérium hozzájárulásával adatott ki. Ugy látszik, hogy elő lehetünk készülve az erőszakos sorozásra.

— **Sikkasztó cipésmester.** Král Viktor kereskedő segéd néhány héttel ezelőtt megbizta Balog Lajos Reáliskola utca 6. szám alatt lakó cipésmestert, hogy részére egy pár cipőt készítsen. E célból átadott neki mintegy 9 korona értékű a cipő készítéséhez szükséges bőrányagot és egy 1 kor. 20 fillért érő kaptafát. A megbízatást úgy vállalta fel a cipész, hogy pár nap alatt elkészül a munka. Azóta azonban már több hét is eltelt és dacára megbízója gyakori felszólításának kötelezettségének mindeddig nem tett eleget. Král kereskedő segéd végre is kifogyott a türelemből és sikkasztás címén feljelentést tett ellene a rendőrségen.

— **Osztálysorsjáték.** Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

10.000 koronát nyertek: 4322 51232 100044.

5000 koronát nyertek: 785 94038.

2000 koronát nyertek: 2632 3818 9480 9392 11795 13515 22687 22946 27748 30599 38780 42505 44446 45535 45723 50887 52901 59777 63604 68538 71382 75319 75907 94374 97233 99827 99906 100525 107164 109194.

1000 koronát nyertek: 654 2634 4875 7059 7722 8496 9726 12446 12840 14251 14298 17916 18225 19492 21148 21392 24887 25339 27649 35476 36951 38088 41106 41108 42734 43614 44538 46109 51018 51742 59219 60235 60416 60857 61805 63305 64844 66145 66280 68137 68617 74861 79064 81294 82394 84002 84616 85541 93528 94567 98670 106766 107528 107617 107694 109040 109263.

— **Tolvaj cseléd.** Farkas Róza cseléd leány és legutóbb Hosszupályiban szolgált Szabó Béla kántornál, hoanán tegnapi két arany gyűrű eltulajdonításával megszökött. A tolvaj leányzó Debrecenbe jött. Itt a csendőrök csakhamar elfogták, de az ellopt gyűrűket már nem találták meg nála. A kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy Szennyos Rozália cseléd társának adta át az ékszereket megörzés végett. A csendőrség a tolvaj leányt átadta az ügyészségnek.

— **Bomba a Royal-szállodában.** Klein Ignác villamos szerelő ma reggel a Royal-szálloda egy fétreeső helyén bádogdobozt talált, amelyről megállapították, hogy az robbanó anyaggal van megtöltve. Kiejték a katonai anyagszer raktárnak megvizsgálás végett.

— **Jegyző választás.** Balmazújvároson tegnap volt a II-od jegyző választás, mely — mint nekünk jelentik — meglehetősen izgalomban tartotta a községet. 10

Lithion tartalmu!

A singléri

Lithion tartalmu!

— **SZULTÁN-forrás** —

hugydó és hugyhajtó hatássu.

Könnyen emészthető. Szénsavdus. Gyógyviz és üdítő ital. Szakorvosok előkelő betegek, vesebajknál emésztési és légzési szervek hurutainál páratlan sikerrel alkalmazzák illetve használják.

Magyarország legolcsób gyógy-és élvezeti-vizeinek egyike A SZULTÁN-forrás kulfvetősege. HOLENIA BELA, Eperjes

Kapható: Kontsek Géznál Debrecen.

A „Hollandi gyomorcsseppek“

a legkitünőbb háziszor minden-nemü gyomorfájásnál, gyomorgörcsnél, emésztési zavaroknál.

Használati utasítás mellékelve minden üveghez.

Kéznel tartása kiválóan ajánlható oly egyéneknek, kik nyaralni, utazni mennek vagy akik tanyákon vagy kis faluban tartózkodnak, hol baj esetén orvosi segítséghez azonnal nem juthatnak.

1 üveg „hollandi csepp“ ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő gyógyszerárában

DEBRECEN, városházzal szemben.

Hölgyek figyelmébe.

Napokban befejezett külföldi tanulmány utamról hazatérve, ezúton értesítem a n. é. urihölgy közönséget, hogy a legilletékesebben megállapított őszi és téli toilették formáit és készítését megismertem. Különösen szem előtt tarva az egészség megvédését, ezen az eddigiektől teljesen eltérő, kiválóan praktikus **új modellek készítését** mellfűző termemben saját vezetésem alatt megkezdtem és az eredeti párisi és angol fazon szerinti, legérzékenyebb alakhoz és megfelelő egészségi fűzők nálam kaphatók és próbálhatók. Mindezen **fűző készítményeimnek** kiváló és elismert előnye, hogy viseletük **igen hasznos, míg ellenben a gyárilag vagy szakértelem nélkül készített fűzők a női szervezetre rendkívül káros** 15 évi üzleti praxisom alatt az ország különböző részeiből hozzám érkezett t. rendelői és orvosi előismerő nyilatkozatokat tartalmazandó képes árjegyzékemet bárkinek kívánatra bérmentve megküldöm, saját készítményü fűzőimből állandóan **dus raktárt** tartok. Tisztításokat és javításokat a legolesóbban vállalom. Teljes tisztelettel

Goldstein Karolin

mellfűzőgyára.

Debrecen, Piac-utca 42. szám.

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Megérkeztek raktárra az őszi divat újdonságai

Divat helmék
Angol flanellek
Fosztók Costümre
Mosó velezek stb. stb.

Külön szőnyeg osztály.

Hirdetések művészi illusztrálása, szövegezése, eredeti tervezetek kidolgozása és előleges költségvetések teljesen díjlanul.

GOLDBERGER AV.
BUDAPEST, N. VÁROSI UTCA 20. — HIRDETÉSI IRODA.

NYAVAJA TÖRÉS!

Ei nyavalytörés, göres és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot. Ingyen és bérmentve kapható a szabad. „Haityu gyógyszerár“ által **Majna-Frankfurt.**

Szőlővessző

A világhírű

„Delawáre“

adja a legjobb bort!

Oltani permetezői nem kell!
a szőlészeti kincse.

A phyloxera ellen áll!

Leírását és árjegyzékét ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

Nagymennyiségű sima és gyökeres Delawáre vessző eladás

Cím:

Szigyártó és Takáts

Telep: Alsó-Segesd

Központi iroda: **Felső-Segesd**
Somogy-m.

Eladó házhelyek.

Vecsey-Bruckner-féle kegyes alaptvány folytán a debreceni ref. Egyház tulajdonát képező azon földterület, mely a hadházi-ut mentén az Apafy-utca és Berencz József lovasági laktanya között fekszik, 300 négyszögöles házhelyekké földaraboltatván: e házhelyek mérsékelt áron s igen kedvező részletkezési feltételek mellett eladók.

Értekezhetni Márton Imre egyházi ügyvédnél Piac-u. 44. sz. alatt.

Debrecen, 1905 április 20.

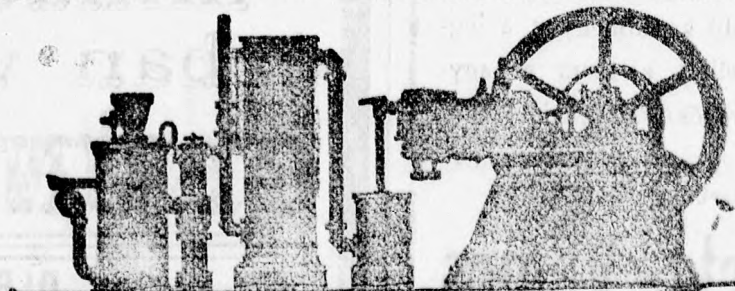
A debreceni ref. egyház küldöttsége

MAGYAR

Állam vasutak menetrendje

1905. május hó 1-től.

Debrecenből indul:		óra	perc	
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	46	
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel	8	57	
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30	
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	25	
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—	
Csak Szatmárig (gyorsvonat) —	d. u.	8	55	
Csak Szatmárig teher v. sz. sz. —	este	8	24	
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.) —	d. u.	12	11	
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	8	18	
Miskolc — Kassa felé — — —	este	7	17	
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa f. —	d. u.	4	36	
	m. á. vasutól	reggel	5	35
	vásártérről —	reggel	5	44
	d. e.	8	09	
	d. e.	8	16	
H-Böszörmény —	d. u.	11	11	
B.-Sz.-Mihály felé —	d. u.	11	20	
	d. u.	4	41	
	d. u.	4	54	
	este	7	—	
	este	7	07	
F.-Abony felé m. á. vasutól —	reggel	4	35	
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	56	
O.-Kócs — Polgár felé m. á. v.-tól —	d. u.	4	56	
O.-Kócs — Polgár felé vásártérről —	d. u.	5	16	
Derecske — N.-Léta felé — — —	reggel	9	35	
Derecske — N.-Léta felé — — —	d. u.	4	51	
Bpestre érkezik:				
A reggel 8.6.57 p.-kor ind. gy. v. —	d. u.	1	50	
A déli 12.6.05 p.-kor ind. sz. v. —	este	6	40	
Az este 10.6.31.-kor ind. sz. v. —	reggel	5	45	
A d. u. 4.6.46 p.-kor ind. sz. v. —	este	9	35	
Budapestről Debrecenbe indul:				
A d. u. 12.6.4 p.-kor érk. gy. v. —	reggel	7	35	
A d. u. 8.6.29 p.-kor érk. sz. v. —	reggel	9	—	
Az este 6.6.29 p.-kor érk. gy. v. —	d. u.	2	35	
Az éjjel 2.6.24 p.-kor érk. sz. v. —	este	7	—	
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15	
Debrecenbe érkezik:				
Budapest felől (személyvonat) —	d. u.	2	29	
Budapest — Nagyvárad f. gyors —	este	6	40	
Budapest — Nagyvárad felől —	éjjel	2	24	
Budapest — Nagyvárad felől —	d. u.	8	29	
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46	
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	57	
Szatmár — M.-Sziget felől — — —	d. e.	4	31	
Csak M.-Sziget felől (gyorsvonat) —	d. u.	10	11	
Csak M.-Sziget felől — — —	este	6	43	
Szatmár felől — — — — —	este	8	04	
Kassa — Miskolc felől — — — —	d. e.	8	19	
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs —	este	11	31	
	reggel	7	33	
B.-Sz.-Mihály —	d. e.	7	40	
H-Böszörmény —	este	6	22	
felől —	este	6	28	
	d. u.	3	29	
	d. u.	3	35	
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7	44	
F.-Abony felől m. á. vasutól —	d. u.	7	54	
O.-Kócs — Polgár felől vás. tér. —	reggel	5	25	
O.-Kócs — Polgár felől m. á. v.-hoz —	reggel	5	35	
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7	15	
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	8	18	

Eredeti OSERS és BAUER motorok

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntőde: Bécs.

Benzin és petroleum-motorok és locomoblok, szivó-gáz-motortelepek, 2-3 Hfl. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Előnyös gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

Van szerencsém a m. t. vevőközönséget értesíteni hogy tulhalmazott raktár miatt a

férfi divat cikkeket

(u. m. ingeket, alsó nadrágokat gallérokat kél-
előket, kalapokat, nyakkendőket stb.)

beszerzési áron alól

bocsátom áruba.

Ezen kedvező bevásárlási alkalmat a m. t. vevő közönség szíves figyelmébe ajánlom.

Tisztelettel:

BORSOS KATA,
DEBRECEN, Városháza.

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzalog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.

3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.

3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.

3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk 50 tag részére, oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében

jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetések után pedig 2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyerem. sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a

Debreceni Ipar és Kereskedelmi bank.

≡ Ékszer különlegességek ≡

KIZÁRÓLAG

Halász Nándor ékszerésznél kaphatók

DEBRECEN Piac-utca 24 szám.

Fehérló szálló épületében.

Egyedüli gőzbutorgyár

Debrecenben.

Ahol a legnagyobb választékban a legmodernebb butorok és szoba berendezések a legegyszerűbbtől a fényűzésig a legsolidabb kivitelben legjutányosabban kaphatók.

KILLER EDE

cs. és kir. udvari szállító.

Debrecen, Főtér.

Alapított 1875.

Több éremmel kitüntetve

BUTORRAKTÁRAIM

tulhalmazottsága miatt évtizedek óta
kittünő hírnévnek örvendő

cs. és kir. udvari

butorgyáram

élsimert elsőrendű készítményeit a legolcsóbb árak mellett ajánlom a nagyérdemű vevőközönségnek.

Költségvetéssel és mintákkal kívántra
díjmentesen szolgálók.

Schwartz Vilmos

Debrecen, Piac-utca 71. szám.

Alkalmi ajánlat!

Mostani idényre van szerencsém a becses virág kedvelőknek ajánlani igen nagy készletemet **szép szobai Pálmákból és növényekből**, melyeket igen olcsó árban bocsátok helyszűke miatt **eladásra**. Továbbá élő virág csokrokat és koszorukat legjobb izléssei kiállítva, melyek elkészítéséhez egy **ügyes virágkötőnöt Bécsből hozattam.**

Jacint hagymák frissek megérkeztek, szépek és erősek, jó eredményt várhatunk! Becses és tömeges megrendeléseket kérve vagyok kiváló tisztelettel

Jaczett Fános mag és virágkereskedő

Debrecenben.

Videki megrendeléseket pontosan elkészíték és csomagolásra nagy gond fordítatik.

Végkiárulás üzletfelosztás miatt.

Míg a készlet tart férfi-, fiu- és gyermek ruhák minden elfogadható árban végkiárúsítottatnak

GRÜNFELD ADOLF

üzletében

DEBRECEN, Kistemplom mellett.

Mesés olcsó árak. — Félingyen.